



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Angelii Bargaei Commentarius de Obelisco

Angèli, Pietro

Romae, 1586

Aliqvorvm Carmina Ex Collegio Romano Societatis Iesv.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13181

ALIQVORVM CARMINA
EX COLLEGIO ROMANO
SOCIETATIS IESV.

Francisci Bencij Elegia.

A D S I X T V M V. P. M.



*S*IXTE Pater, qui stella velut de
monte refulges
Purpureum terris cum vebit orta
diem,
Sive tuis spectas subiectum nutibus orbem
Dum viget imperijs latior ille tuis:
Sive bonis ades ipse bonus, seu fulmine terres
Impia in aduersum qui tulit arma Deum.
Hic te Christigena sublimi in sede sedentem
Supremum veluti numen in orbe colunt,
Et merito. Tu namque hominũ custosq; paterq; es,
Sceptraq; diuinis proxima solus habes
Sceptra, quibus cœlo ducis labentia dona:
Perq; mare, & terras omnia tuta facis.
Interea Pax alma choros cum Virgine ducit,
Et nitidum spicis Copia cincta caput.
Ite procul fontes: Sixtus regit omnia: pacem
Qui

Qui violet Sixto Principe nullus erit .
 At fuerit quicumque audax , vestigia facti
 Pœna premit , culpam subsequiturq; comes .
 Fur neq; in vrbe latet , neq; adest grassator in agro ,
 Nec locus insidias , hora nec vlla timet :
 Te canit in molli proiectus gramine arator ,
 Abstulit vt fesso fessus aratra boui :
 Te vacua sub rupe canit frondator , & audet
 Collibus in solis condere quisque diem :
 Te canit , æternam cum vespertinus ad urbem
 Carpit , & in media nocte viator iter :
 Non iuga Viminei reticentur deuia collis ,
 In varias quæ nunc sunt patefacta vias .
 Hinc sacras ades veneratur turba Quiritum ,
 Nec dubiam à superis sedula poscit opem .
 Quin etiam tanto reddit pro munere grates ,
 Terrarum quod sit credita cura tibi .
 Et meminisse iuuat , quæ circum obsederat oram ,
 Depulsam per te protinus esse famem .
 Theauris per te munitam ingentibus arcem
 Quos posthac vlli sit tetigisse nefas .
 Illa quidem tam multa canunt : sed plura parantur
 Pro quibus oratur longa senecta tibi :
 Seu Pontina palus Volscis siccatur in agro ,
 Fornice seu longo ducitur amnis aqua .

Seu

Seu potius Turcarum acies, motusq, rebelles
 Frangere, & in capto vis dare iura solo!
 Hinc mare nauigijs undabit, milite campus
 Et procul auspicijs castra mouenda tuis.
 Rapta dein templo figentur signa vetusto,
 Cui nouus accessit nunc Obeliscus honos:
 Aduectus quondam Pharijs Obeliscus ab oris
 Cum mare contextis sensit onus ratibus.
 Quoq, prius firmata loco, stetit ardua moles
 Neglecta in speciem, delituitq, diu.
 Hic ubi falsa olim fundebant carmina vates,
 Et media Circus valle Neronis erat.
 Hic calum aspexit, populo cum triste tyrannus
 Exitium in fonti suppliciumq, parat:
 Quis scit an & casto fuerit madefacta cruore
 Cum pia gens ducta est ad genus omne necis?
 Forsitan & Petri vidit languentia membra
 Ad terram obuerso vertice fixa cruci.
 Ac modo quam melius celsam videt area Petri
 Cum pateat iussis conspicienda tuis?
 Quam melius sublimis apex venerabile signum
 Extulit, ut flectat plebs venerata genu?
 Quam melius conuersus honos, ratioq, locorum
 In medio positam quam decet esse foro?
 Scilicet, huc toto quisquis properabit ab Orbe

Ut

Ut pedibus possit succubuisse tuis :
 Atque auctam vidisse vijs, & fontibus Urbem,
 Ornatamq; magis, quam coluistis aui,
 Omnia collaudans, verba inter singula Sixtum
 Non intermisset concelebrare Patrem.
 Viue diu, repetet, princeps gratissime cælo:
 Ipse Deus cæptis consilijsq; fauet:
 At tibi cū superam Christus Deus annuet arcem
 Et benefactorum premia digna feres:
 Tunc, veluti caput excelsas Obeliscus in auras
 Tollit, & æternum suspiciendus erit,
 Sic tua, sancte Pater, virtutum nomina tollet
 Gloria, non ullo deperitura die.

~~~~~

## EIVSDEM AD VRBEM ROMAM

## Ode.

**V**RBS alma, terras cui Deus è domo  
 Latè regendas siderea dedit,  
 Saxoque fundatum vetusto  
 Imperium sine fine cessit.  
**O** & superbis semper honoribus  
 Aucta & triumphis, magna petentium  
 Quos duxit ardor, barbarorum  
 Altior ut fieres ruinis.

Jam



Jam mitte gentis nomen inutile  
 Iactare prisca, nec solidum decus:  
 Funesta vix partam per arma  
 Mitte leuem celebrare laudem.  
 Nouos honores accumulat tibi,  
 Nouos triumphos asserit optimus  
 Sixtus MARIAE cura Matris  
 Virginis, atque Dei Sacerdos  
 In orbe summus. Non ne vides prior  
 Ut cedat illi gloria Caesarum?  
 Seu ducit alto flumen arcu,  
 Sive vijs spatia ampla laxat:  
 Neglecta seu qua delituit diu  
 Molem extrahit molimine plurimo  
 In lucem apertam, harente passim  
 Atque oculis inhiante vulgo.  
 Quin & virorum mentis acumine  
 Et quisquis alta praeiuit fide,  
 Dum magna fiunt iussa, Quantum  
 Religio pietasq; possunt  
 Iubentis, inquit, pectore ab intimo:  
 Aeterna nostri gloria saeculi  
 O Sixte, qui Christi trophaeo  
 Subiycis Aeneadum triumphos:  
 Et Christianos qui deceat status,

Praescri-



*Præscribis, orbem legibus instruis,  
 Donisq; rectè facta tollens,  
 Crimina supplicij coerces.  
 Tu Roma, facti, quo maneat fides,  
 Nomenq; nullo non memorabile  
 Auctoris auro, incisa *Quinti*  
 Adde notis monumenta *Sixti*.*

EIVSDEM DE OBELISCO VATICANO  
 Epigramma.

**O** *QVI* suspensis oculis, & mente tueris  
 Ardua, qua moles tollit in astra caput:  
 Hanc repete è Pharia quondam regione petitam  
 Cum genuit vasto pondere pressa ratis.  
 Edita multiugis hanc machina ferramentis  
 Casare sub Caio vix statuisse potest.  
 Immota ex illis hodierna ad tempora mansit,  
 Quisque licet cupiens, grande reliquit opus  
 Hæc tibi *Quinte* olim servata est gloria *Sixte*:  
 Translata auspicijs constitit illa tuis.  
 Tu sævis tandem imperijs servire coactam  
 Justa lege auferis, restituisq; Deo,  
 Sic spolia æterno cessere *Aegyptia* Regi,  
 Ut populo *Mosen* te dedit esse suum.

B

AL-



## A L T E R V M.

**T**Ranslatum sede ex humili quod nobile saxum  
 Sancte Pater statuis nobiliore loco  
 Non equidē temere, & Christi sine numine factū  
 Esse putem, cuius munera magna geris:  
 Virtutis monumenta pia sunt. Aspera moles  
 Tollitur humana vix fabrefacta manu.  
 Infima quadrato pars nixa est marmore, surgit  
 Ordine decrescens suspiciendus apex.  
 Nec pila, nec radius, sed Mōs in vertice, & astrū,  
 Et super imposita sunt sacra signa Crucis  
 Haud aliter magis atq; magis terrasq; relinquit  
 Relligio, & rectam querit ad astra viam.

## E I V S D E M.

**Q**VAE vetus aërio contingens vertice nubes  
 Stat moles spectāda foro, qua Clauiger adē  
 Petrus habet, cineresq; sacros, summoq; tuendam  
 Pontifici, qui rite altos sustentat honores,  
 Succeditq; oneri, aeternum transmisit in æuum  
 Non leuis hanc humili deductam e sede potestas  
 Ut validas ostendet opes, artemq; magistram  
 Extu-



Extulit, illustriq; magis statione locavit:  
 Sed Pietas, sed sanctus amor, sed iusta cupido  
 Vt veteres cultus, abolendaq; numina Diuum  
 Impia quos olim fertur coluisse vetustas  
 In melius conuersa: animos suspendere, & ora  
 Visa queant, tollantq; Dei victricia signa:  
 Qui simul humanos artus, moribundaq; membra  
 Victus amore suo casta de Virgine sumpsit  
 Inq; Crucem tulit efferrī, simul omnia traxit  
 Ad se se, dominoq; sibi seruire coegit.  
 Ergo & quam positam nec iusta lege dicatam  
 Augustis geminis memorandis littera signat  
 Facta notis: Pater hęc Sixtus tibi magne sacrauit  
 Christe Pater, Regumq; apices Aegyptia tellus  
 Quos tulit, & quos Casareos mirata triumphos  
 Roma olim, parere dedit, dominoq; subegit.  
 Vt primum statuit venerandi ad limina templi,  
 Atque salutiferum praefixit vertice signum  
 Vnde nouumpia Roma decus miratur, & audet  
 Spernere praeteritum, venienti occurrere saeclo,  
 Vt nihil in terris maius Sol spectet olympto.  
 Scilicet hanc superum Rector tibi maxime mentem  
 Sixte dedit, terram ille tibi virtute regendam  
 Detulit, ille tuum perfundit numine pectus.  
 Et miramur adhuc hominum felicia caepa.



Et latos rerum euentus? Deus extitit auctor  
 Adiutorq; operis iustis ex ordine votis.  
 Cuncta potest sincera fides. Quis dicere inertem  
 Audeat? hac simul & monti te transfer in altum  
 Dixert, & iussus se mons iactarit in altum  
 Transq; mare attonitū trepidāti emerferit vnda.  
 Illa simul voluit, iussit consistere anhelos  
 Solis equos, steterunt illi, ceu rector habenas  
 Cum trahit, inq; gradu subsistere cogit eodem  
 Ora citatorum si quando inflexit equorum.  
 Illa etiam vt monuit, radios reuocauit ab orbe  
 Sol, quibus in gyrum labentia tempora monstrat,  
 Et ceu pertexto subtemine lina retexens  
 Legit iter retro, Vt refugam transcriberet umbrā.  
 Inde sibi optatam fesso Rex corpore vitam  
 Nouit adhuc alios plures superesse per annos,  
 Iniectamq; manum Mors indignata repressit.  
 Hac fretus legum interpres per deuia Moses,  
 Perq; scros odijs populos, male fidaq; regna,  
 Per mare perpeffum siccis vestigia plantis  
 Innumeras traxit gentes, longoq; leuauit  
 Seruitio, ac sana constrictas compede soluit.  
 Perq; graues casus, & mille pericula rerum  
 Incolumes tandem optatam perduxit ad oram,  
 Hostibus extinctis, spolijsq; ingentibus auctas.

Sed



*Sed quid ego hac autem fidei miracula narrem,  
 Atque die in medio doceam lucescere Solem?  
 Certe ingens fidei mirabitur argumentum  
 Quisque tuae, ter sancte senex, qui grandia saxi  
 Pondera, quod mare vix tenuit, vix horrida tellus  
 Praestitit eductum sinuosi è vertice montis  
 Sublatumq; altè fugit perterritus aer,  
 Imperijs erecta tuis conspexerit: Ut Crux  
 Alta triumphato terrarum impendeat orbi:  
 Proq; viri foribus, cui credita ianua caeli,  
 Alliciat mirantum animos, Christumq; secutis  
 Indicet aetherij patefactum limen Olympi.*

HORATII TURSELLINI  
 Epigramma.

**R**EGIS opus, soli q; sacrū instar turris acumen  
 Niliaca vexit Caesar ab usq; Pharo.  
 Inq; suo statuit decus admirabile Circo  
 Regibus, & binis hic monumenta dedit  
 Sede sua auulsum ingenti molimine Sixtus  
 Extulit ad magni limina sancta Petri.  
 In summo rutila solem Crux luce lacebit  
 Aureus astrifero monte coruscat apex  
 Quid Crucis elata iactas elatus honores

Hera-



*Heracli? an Sixto gloria parta minor?  
Tu Solymos supra montes . hic inclyta supra  
Et decora Heroum tollit , & astra Crucem .*

## A L I V D.

*V*iderat atherea Galilaeus clauiger Urbis  
Grande suo adiectum iam decus esse foro  
Niliaca tandem moli , Circoq; tyranni  
Imposita ab Sixto sacra trophaea suo :  
Et simul arridens , grato simul ore tonantem  
Adspiciens , superis talia dicta dedit .  
Est tanti subiisse Crucem dominante Nerone  
En subit illius gloria victa Crucem .

## A L I V D.

*N*unc si Tartareis exurgat Caesar ab antris  
Ille , Cruci qui te maxime Petre dedit  
Et videat decus ipse sui spectabile Circi  
Vestibuli ante tui limina ferre Crucem  
Dentibus horrendum infrendens , & lumine toruo  
Flammam interspirans talia dicta daret  
Ilicet heu Pluto , rerum domina Urbe subacta  
Seruiet inuictum caelum , Erebusq; Petro ?

A L I V D



## A L I V D.

**M**agnū de Phario certamen acumine natū est  
 Egregios inter, munificosq; viros  
 Hoc Caesar statuit saxum mirabile Circo,  
 Hoc Sixtus posuit nobile pegma Cruci  
 Eripuit Soli, ut donaret Regibus ille,  
 Hic daret ut Christo, Regibus eripuit  
 Ambo aliena novis dant possessoribus; ambo  
 Hæc adimunt, tradunt munera iure suo.  
 Iniusto siquidem Domino detraxit uterq;  
 Ex dono meritum traxit uterq; decus;  
 Sed tamen hoc melior tua causa est Sixtes quod ille  
 Cesaribus dederat, reddis at ipse Deo.

## A L I V D.

**N**ille pater iam parce queri Mareotica saxa  
 Regum opera, & Soli sacra tulisse Tybrim  
 Instaurat veteres Sixtus Pater Urbis honores,  
 Et quæ Solis erant munera, Solis erunt.  
 Iustitiæ Soli dona hæc æterna sacrantur:  
 Quæ fuerant astri, sunt monumenta Dei.

A L I V D



## A L I V D.

**S**idereæ Michael Romanæq; arbiter arcis  
 Stare Crucem ut vidit culmine Casareo  
 Tergeminumq; iugum, sidusq; insignia Sixti  
 Sponte humeros domina supposuisse Cruci  
 Siderei agnuit Patris immortale trophæum  
 Signaq; letitia maxima rite dedit  
 Et supplex salve ò (inquit) Crux alma, salutem  
 Romulidisq; affer, Romulidumq; Patri  
 Hoc duce si Regum calcas decora alta, trahisq;  
 Sub tua iura Orbem sub tua iura Polum.

## EIVSDEM ELEGIA.

**E**N tandem aërio Memphitis vertice moles  
 Stat Vaticano conspicienda foro  
 Iam monte auricomo, iam sidere culmina lucent  
 Iam Crucis effulget lumine clarus apex  
 Agnuit Michael idem arcis præses, & Urbis  
 Agnuit Domini sacra trophæa sui.  
 Intonuit letum, & tonitrus iaculatus in auras  
 Exciuit festo Romula corda sono  
 Certatim accurrunt alacres spectare Quirites,  
 Area nec turbam quam libet ampla capit.  
 Quid



Quid memorem insolitos rerū fabrumq̄, paratus,  
 Quid memorem voces, scitaq̄, dicta virum?  
 Stratis hæc syluis æquata est machina cælo.  
 Jam multum in funem, cannabis omnis abit.  
 Hic operi tantus mons circumaggestus arena  
 Regifico sumptu, regificaq̄, manu.  
 Prò quantum assurgit vacuas Obeliscus in auras:  
 Scilicet huic rupes vix satis una fuit.  
 Quantum suspiciant miracula tanta minores  
 Arte ubi cælata, pareat artis opus?  
 Scilicet exquirent secum, manibusne gigantum  
 Hisce basi tanta sit lapis impositus.  
 Haud minor iste labor, q̄ magnū imponere Olympū  
 Osse, cum premeret Pelion ossa iugis  
 Tantum poscit opus Rathi, Encedaliue lacertos  
 Siue tuos Atlas, seu Polypheme tuos.  
 Aut si vera libet his missis querere; poscit  
 Calicolum vires, cælicolumq̄, manus.  
 Cuncta per ora sonat tua laus, tua gloria Sixte;  
 Cui nauant homines, cui Deus ipse fauet.  
 Centum Pontifices hanc molem semisepultam  
 Optarunt medio ponere posse foro;  
 Sed labor immensus, sumptusq̄, exterruit omnes,  
 Et, quem intentabat facta ruina, metus.  
 Credo equidem, te, Sixte Pater, te numine diuūm

C

Hic



Hic tantus per tot se cla manebat honos .  
 Tu sedenim praestans animi, & feliciter audax  
 Quicquid agis, peragis nil renuente Deo .  
 Seu iuuat ingenti camporum ducere tractu  
 Arcubus irrigua pensile flumen aqua :  
 Seu iuuat oppositos Urbis perrumpere colles .  
 Munire & laxas culta per ipsa vias.  
 Omnia dura licet, superat mens nescia vinci  
 Ut fiant, Sixtum sic voluisse sat est .  
 Hac tamē hac tua la<sup>a</sup> minima est, ò maxime Pastor  
 Quod decorat Petri limina celsa Nero,  
 Quod rutilat Christi Phario de culmine signum  
 Nobile, & Eoos spectat, & Hesperios .  
 En Reges Petro submittunt undique fascēs :  
 En in signe Crucis mundus uterq; colit .  
 Iaponius nostro penitus diuisus ab Orbe  
 Corde pio Christi mystica sacra fouet  
 Agnoscitq; Petri sedem, fideiq; magistram  
 Pradicat extremo vectus ab Oceano.  
 Quin etiam vada trans Atlātica, Mexica tellus  
 Se Crucis, & Petri fingit ad arbitrium .  
 Ergo age, magne parens, moles hac ipsa loquatur,  
 Seruet & incis hic tua facta notis .  
 Petri est, quod fuerat decus immortale Neronis :  
 Qui Cruce sauibat, dat spolia ampla Crucī .  
Dux



*Dux facti egregij Sixtus Pater Urbis, & Orbis  
Quo duce Crux subiget Solis utramq; domum.*

## EIVSDEM ODE.

**Q**ua Musa, vatum qui stylus aureus  
Manus disertæ, aut historia tuum  
Nomenq; virtutemq; laude  
Sixte Pater, merita futuris  
Seclis in ævum, & finibus ultimis  
Transmittet orbis? tu miserã famem  
Quiritibus, tu arces latronum  
Italia trepidos tumultus.

**Tu** templa Divum, & Virginis inclytæ  
Dei parentis, porticibus, tholis,  
Uisq; tu Romam benignis  
Largus aquis decorare gaudes.

**Tu** peruagantem impune licentiam  
Frænare felix, te duce temperat  
Astræa terras, te Dynasta  
Et tumidi metuunt tyranni.

**Te** Rex Auerni, te stygia manus,  
Ex quo sacratam in Niliaco crucem  
Videre saxo, horrent auari  
Imperijs Erebi timentes.

C 2 Te



Te Rex Olympi, & cœlicolism cohors  
 Fouent, amico & numine prouehunt,  
 Tutela præsertim Quiritum, &  
 Dux supera Michael Phalangis,  
 Christi ut trophaum nobile in arduo  
 Neroniana molis acumine  
 Conspexit, hæc pio furore  
 Concitus intonuisse fertur.

Cocytia actutum procul ò procul  
 Hinc este pestes, nunc penitus sacra  
 Nunc Roma Roma est, en quod unū  
 Caca superstitio tenebat

Insigne præter cetera, iam Cruci  
 Christoꝝ sacrum est, cedite cedite  
 Sunt nulla vobis iura in Vrbe  
 Nulla reor fore in orbe toto

Olim è beatīs vos ego sedibus  
 Egi rebelles in nigra Tartara.  
 At vos adorandas per orbem  
 Et statuas, & amastis aras.

Stat rursus in vos fulmineum manu  
 Vibrare telum, donec ab ultimis  
 Terris in aternas retrudam  
 Vos tenebras graue olentis Orci.

Jam Sixtus arces eruet impias

Jam



*Jam numen & Christi, & Crucis inferet  
Non ante lustratis Meaci  
Regibus, indomitoq; Sina.*

## FVLVII CARDVLI CARMEN.

**I***N* *Cruce Sol Solem pendentem luxerat olim  
Fercula nunc Obelos vult Crucis esse suos.*

## A L I V D.

**A***Egyptus Soli, binis me Roma dicavit  
Augustis: sacras, tu, pie Sixte, Cruci*

## A L I V D.

**S***Ecula mortali me Soli prisca sacrarunt.  
Sum nunc aeterni Solis honore sacer.*

## A L I V D E I V S D E M.

**M***E* *quondam Pharijs aduectum Caius ab oris  
In Circo statuit nominis ipse sui.  
Augusto, atque eius prinigno dedicat, antè  
Qui fueram Soli religione sacer.  
Hinc spectatorem Petri morientis acerba  
In cruce, proh facinus, me, Nero dire, facis  
Deleto Circo per sana incendia, perq;  
Tot strages Urbis, gloria nostra manet.*

*Nunc*



Nunc etiam creuisse datur : post quinq; ter acta  
 Secula , postq; nouem lustra nouatur honos .  
 Transferor ex humili, Roma plaudente , recessu ,  
 Et Vaticanos collocor ante gradus .  
 E' celsa iam sede altus super aethera tollor ,  
 Mons altus dicar dein , Obeliscus ero .  
 Hæc edit mons vere altus miracula Xystus  
 Quid mirum ? Christi fungitur ille vice .  
 Ille Petri dignus successor, nomine, uotis ,  
 Atq; ausis felix, hac modo sede locat ,  
 Imponitq; Crucem radiantem uertice summo,  
 Ut petra hæc Petra seruiat, atq; Petro.  
 In Cruce suffixum Petrum, mandante Nerone  
 Vidi olimo' superi, quas ego cerno uices?  
 Deuictus Nero Tartareis miser ignibus ardet :  
 Cælesti fruitur uictor honore Petrus.  
 Purpura, nomen, opes , fasces, ubi tecta Neronis?  
 Regnat in Vrbe Petrus, datq; negatq; polum .  
 Nunc mea sors melior, Sol, Augustiq; ualete ,  
 Me Crux , me Petrus, me Deus unus habet.

## ALIUD EIVSDEM.

**R**OMA uetus cecidit, magni cecidere Obelisci,  
 Ceteraq; ipsa sua mole sepulta iacent .  
 Inter ego infandas strages, Urbisq; ruinas  
 Inco-



*Incolumis tacito numine solus eram.*  
*Sed vicina mihi prospectum tecta negabant,*  
*Et proprias sedes alta tegebat humus.*  
*In Vaticana Quintus me luce platea*  
*Constituit Xystus, supposuitq; Cruci.*  
*Cur ita? sic Petrus voluit, quem funere vidi*  
*Crudeli extinctum, supplicioq; Crucis.*  
*Laudibus ille crucem Christi, mortemq; ferebat*  
*Mercedem laudis, retulit ille Crucem.*  
*Hac in cade iterum Christus vim pertulit, unde*  
*Illa fuit Christi crux, fuit illa Petri.*  
*Sic in discipulo tenuit Crux seua magistrum,*  
*Me iuuat hinc summo uertice ferre Crucem.*  
*Seruo quidem uanos testantia nomina cultus,*  
*Respuo sed ueterum numina falsa Deum.*  
*Ornabam Circum quondam, uel septa Neronis,*  
*Lato ubi Christigenas impius ille dabat.*  
*Nunc adem, tumulumq; Petri prospecto: piq;*  
*Instrumenta necis, quam tulit ipse colo.*  
*Hoc Vrbs, hoc Orbis, deuicta hoc Tartara signo:*  
*In clyta uictricis gesto trophaa Crucis.*

## P E T R I B L A N C A E .

**A**ltus monte Crucē gerit hāc Obeliscus ab alto.  
 Nunc mons uere altus, non Obeliscus erit.  
 Aliud



## A L I V D.

**Q**uem Phæbo Aegyptus, quem Augustis Ro-  
ma dicauit;  
Tu lapidem hūc subdis, Maxime Sixte Cruci:  
Felix ergo lapis, sed tu felicior esto,  
Quo duce sternentur subdita cuncta cruci.

## A L I V D.

**N**ate sub Augusto, sub successore necaris  
Christe. Cruciq; horū das monumēta Ducū.  
Hos etenim Augustos Obelisco Caius honorat:  
Per te, Sixte, Crucis nunc Obeliscus honos  
Transtulit ut Moses Aegypti argentea vasa  
In Domini obsequium precipiente Deo.  
Sic lapidem Pharium pracelsum in Regis honorem  
Non absque instinctu numinis ipse trahis:  
Non alibi hac melius potuisset Petra locari,  
Quam Petri ante ades, quas, pie Sixte, regis.

## A L I V D.

**M**ontibus ut montes olim imposuere Gigantes  
Fulmine disiecti iure fuere Iouis:  
Sic contra imponens Obelisco culmina montis  
Mons Altus montem est dignus adire Dei.  
Illi namque ausi maledictis scindere calum,  
Et



Et cali Dominum, iustitiâq; decus.  
 Hic pro iustitia, pro Diuis expedit arma,  
 Et vitijs bellum, suppliciumq; parat.

## A L I V D.

**E**Rruitur moles, qua semisepulta iacebat,  
 Et merito ante ades sistitur illa Petri,  
 Nam prius aut Solis cultus, aut Caesaris urnam,  
 Aut orbem vacuum satq; superq; tulit.  
 At nunc aeterni Solis, Christiq; triumphum,  
 Victricemq; Crucem nobilitata gerit.  
 Cedat Sol Christo, vita mors, urna triumpho,  
 Quadrataq; Cruci fusilis are globus.  
 Hæc mens sola fuit, cura hæc fuit unica Xysti,  
 Redderet ut vita, mors quod iniqua tulit.

## IOSEPHI BOZII AD VRBEM ODE.

**O** Qua decorum sideribus caput  
 Sola inter Vrbes inseris, Urbium  
 Magistra cunctarum, cadensq;  
 Quas obit, exoriensq; Phæbus,  
 Agnosce tandem Cælicolum patrem,  
 Agnosce: non hæc, non peperit tibi  
 Spectata maiorum tuorum  
 Militiaq; domiq; virtus.  
 Quid æra, quid tu marmora suspicis?  
 Priscæ quid Urbis relliquias colis

D

Thea-



Theatra, thermas, fornicesq;  
 Et veterum simulacra anorum?  
 Signa illa, dirum queis soboles Dei  
 Euicit hostem, queis mare pulchrius  
 Tellusq; nil produxit unquam  
 Nil hominum ingenia extudere  
 Partis trophais praefer, et omnibus  
 Patrum triumphis, dum cineri sacro  
 Pauliq; dicentur, Petriq;  
 Et domino pia Roma grates.  
 En, Vaticana qua stetit area  
 Moles monebit sacula in omnia  
 Orci subacti, atrasq; pulsi  
 In Stygia tenebras paludis  
 Quod ille cladis sensit ubi sua  
 Memor, doloris vulneribus noui  
 Exasperatus, talia imo  
 Dicitur euomuisse ab antro:  
 Soli dicauit, qua monitu meo  
 Aegyptus olim, qua statuit duce  
 Me Roma, funesto, sacrantur  
 Hac igitur monumenta signo?  
 Crux ista caelo quo mage tollitur,  
 Cocyti in undas hoc mage deprimor:  
 Vrorq; quod deiectus alta

Mole



*Mole fere tumulor sepulcri.*

ANTONII BARISONII.

**E** Ductum ad nubes Obeliscum vertice cernens  
Sixtus, & insana Religionis opus :

An ne ait, aeternum cultus retinere prophanos  
Ad Vaticani culmina saxa sinam?

Huc artes, huc Roma tuas conuertito vires,

Se dignum teneant marmora celsa locum

Dixit, & ad templi sacrauit limina molem

Cesaris, & sancta stant monumenta Cruci:

Maiora exspecta generoso à Principe, Roma,

Qui seruire docet barbara saxa Deo.

ANTONII CICALAE.

**A** Erias celso feriebat vertice nubes

Propter Niliacas hic Obeliscus aquas

Immensum latè volitabat fama per Orbem

Principis, egregium qui statuisset, opus.

Caius ubi Circo decus immortalale futuro

Ad sacra Romulei Tiberidis ora tulit,

Extinxit Pharij nomenq, decusq, tyranni

Rumor ad extremos diditus usq, Getas:

Ultimus auulsum Circo, Christoq, dicatum

Erigit ad Petri maxime Sixte fores.

Hinc tua Caesarum restinguet gloria nomen,

Viuet & aeternos non peritura dies.

D 2

Et



*Et Crucis auspicio super alti culmine Montis  
Proferet auratum stella corusca iubar.*

AD VRBEM ROMAM GVLIELMI EVERARDI  
Epigramma.

**Q***uam bene deposito cultu monumenta profano  
Ferre salutiferam iam didicere Crucem:  
Cernimus Augusto rutilare in uertice Christum,  
Et stygis irata monstra uidere iuuat.*

*Ite sacri: pia turba gregis: concepta Quirites  
Solvite pro tanto munere uota Deo.*

*Quam sacram cupit ille urbem te, Roma, uidere  
Qui tua saxa etiam sacra uidere cupit?*

EIVSDEM AD SIXTVM QVINTVM.

**Q***uā Phario rutilare Crucē de marmore, Sixte,  
Curas, nunc placidi mitia signa Dei,  
Judicis hæc quondam irati fulgore corusco  
Terrificas acuet sanguinolenta minas,  
Si tunc hausta inopi sitienti frigida, iustis  
Ad sua virtutum præmia testis erit.*

*Quod tibi pro tanta pietate, crucisq; triumpho  
In Cruce ponendum est, Sixte, patrociniū?*

ALIVD. MICHAEL ANGELVS GRATVLATVR SIXTO.

**V***t celso Michael conspexit ab aethere Sixtum  
Fulgentem Augusta ponere mole Crucem,  
Quæq; ipse è cælo quondam deiecerat, arma*

Tar-



Tartareis iterum precipitata plagis,  
 Risit, & ò nostra pietas dignissima cura,  
 Digna ò cui totus pareat orbis, ait,  
 Horre Acheron: Stygijs surgūt noua pralia regnis:  
 Militia sacra dux nouus arma parat  
 Ingentes Erebo clades meditatur, & instat  
 Barbara qui Christo subdere saxa potest.

ANDREAE BVSCOVII POLONI ODE.

O Cui tam varia licuit splendescere luce  
 Æquata moles atheri,  
 Seu tu magnanimo promittis tuta Leone  
 In monstra regnum perfida;  
 Sidere seu radiante poli das signa secundi,  
 Lumenq, Sixti comprobas,  
 Seu summum in triplici portendis culmine culmen  
 Honoris & sacri imperiis  
 Seu stabilem ipse tuo testaris pondere Petri,  
 Fideiq, firmam regiam:  
 Felix sorte tua cælo spectabilis ipsi  
 Tali coruscans pondere  
 Despicias quicquid terris violenta minentur  
 Procacis Austri flamina.  
 Ipsa, viden? qua summa tuo Crux vertice fulget,  
 Crux summa cæli gloria.  
 Certacano: Pater omnipotens hoc pignore firmat;  
 Tu



*Tu quicquid orbi nuncias.*

EIVSDEM EPIGRAMMA.

**T**ergemini montes, sublimi in mole serenos  
 Impositis astris explicuere sinus;  
 Astra humeros rursus manifesta in luce coruscas,  
 Calcandasq; Cruci supposuere comas,  
 Hæc cælo statuenda fuit: sed montibus altis  
 Celsior, atque astris non erat ullus apex.

A L I V D.

**Q**uod moles immota tua Pater optime menti  
 Paret, & imperijs est modo mota tuis,  
 Non facit hoc cogente manu, vel viribus ullis:  
 Illi etiam scelus est non tua iussa sequi;  
 Et dubitem infranes posituros colla Britannos,  
 Quando & saxa tuum iam subiere iugum?

A L I V D.

**V**iderat æquatos cælo Roma aurea montes  
 Ostentare tua Chryste trophæa crucis,  
 Et septem mirata arces sub munere tali  
 Subsedissee humiles: talia dicta dedit:  
 Sola meum quondam potuit crux vincere robur,  
 Soli nunc poterunt tecta subesse Cruci.

EIVSDEM EPIGRAMMA.

**I**nclita Echyonia sileant miracula turres,  
 Sint licet argutam membra sequuta chelym  
 Aspi-



*Aspiciat immotas blando sine carmine rupes  
 Jussa sequi Domini Roma superba sui  
 Aspiciat: & merito numen super aethera tollit  
 Non nisi Christe, tuum, non nisi Sixte, tuum.*

ALVMNORVM COLLEGII  
 GERMANICI.

NICOLAI MÜNSTERI EPIGRAMMA.



*S*AXA, superq; altos montes crux au-  
 rea surgit.

*Num locus in terris altior ullus  
 erat?*

*Non tamen hoc Sixto satis est, super astra reponit.*

*Num locus in caelo, celsior ullus erat?*

*Scilicet illa fuit sedes super astra locanda,*

*Caius & in caelo Rex super astra sedet.*

EIVSDEM.

*C*Æsaribus auspicijs positus, vix unius olim

*Tu decus Orbis eris, si decus Urbis eras:*

*Ast ubi te posuit felici sydere Sixtus,*

*Nobile totius nunc decus Orbis eris.*

*Talia Pontificem Sixtum monumenta decebat*

*Ponere, quippe Parens Urbis, & Orbis erat.*

ALIVD